

Padlón

Fekszem a padlón.

Békaperspektívából bámulom bérelt legényszobám
szürkülő mennyezetén a repedéseket.

Gyerekkoromban is tele volt
furcsa, titokzatos repedésekkel a mennyezet,
a falak.

Arcokká, rémséges rejtvényekké álltak össze
a képzeletemben.

Borzongva féltem, mégis szörnyűséges, izgalmas
kalandtörténetekké színeztem ki őket.

Mesévé.

Minden délután. Minden éjjel.

Később, már évekkel később,
valahol a messzeségben hidak, házak omlottak össze.

Kint léptek osontak, bukdácsoltak, rohantak,
időről időre valahol fegyver dörrent,
sikolyok, vad robajok tördelték szilánkokra a csöndet.

Mindezt akkor mégis valahogy
nagyon távolinak, megfoghatatlannak,
és valahogy idegennek
éreztem, mert – még –
hallottam magam körül az enyémelek
békés, megnyugtató szuszogását,
álom-méz ízű nyálcseppentő fel-felhorkanásait,
orrom be-beszippantotta ismerősen kedves, izzadó testszagukat.
Még sokáig elhittem, hogy mindentől meg tudnak védeni.

Fekszem a padlón.
Kiálló bordáimat töri a parkett,
hiába terítettem magam alá
két plédet és érzékeny derekam alá
a kopott presnyákat is.
Most is az enyémekek vannak körülöttem,
de fordult a kocka.
Nekem kellene őket megvédenem.
Mitől is?
Kitől is?
A nagyon megváltozott Világtól. Világoktól.
A teljesen kifordult önmagamtól.
Az egyre fenyegetőbb felénk gomolygó
Ismeretlen Bizonytalanságtól.
A Holnaptól.
Félek.

Lesz-e hozzá elég erőm?

Fekszem a padlón.
Anyám az ágyamban.
Az **én** ágyamban.
Otthonosan elvetette magát.
Ki is takaródzott.
Be kellene takarni,
éjjel a központi fűtés szünetel.
Takarékoskodnak.
Már mindennel spórolnak.
Hajnalka magzatpózban
a saját ágyában.
Ha meghallaná, hogy nem Zoricának szólítom
magamban?
Csak magamban, pedig már nincs is velünk
Ratko, az apja.
A múltkor részegen bezörgetett. Pénzt, menedéket, védelmet követelt.
Mindent, amit tőlem rég elvett.
Nem engedtem be.
Zorica nem volt itthon, hogy bekönyörögje.
Minek?
Hogy megint mindent, mindenkit összeverjen?
Mindent felismerhetetlenné keverjen, kavarjon?

Amikor hozzámentem, jelentős embernek számított.
Erőt sugárzónak.
Akkor jött haza a háborúból.
Önkéntesként feszített.
Autója volt, lakása,
tele volt pénzzel, barátokkal és
rengeteg cuccal, amikkel bennünket is
elhalmozott.
Gramofon, mágno, színes tévé, hősugárzó, szörpölő, konyhai robotgépek,
párát permetező porszívó.
Anya nem győzte őket kipróbálgatni. El volt Ratkótól ragadtatva.
Vendéglőkbe jártunk, cukrászdákba, sörözőkbe.
Mindig vállalt veregető, hangoskodó embergyűrű
vette körül.
Ő volt köztük a leghangosabb.
A padlón fekszem.
Töprengek.
Itt az idő, hogy kicseréljem anyám
pelenkáját.
Meddig lesz pénzem Pampersre?
Ennek a legénylakásnak erkélye sincs,
az ablakvasra hurkolt drótokon szárítok.
Lakásunk állandóan kulcsra zárva.
Még szerencse, hogy Zorica jól tanul, igénytelen és megértő.
Szót se szól, ha a nagyanyja
huszadszor is megkérdezi
ugyanazt.
S akkor sem érti.
A múltkor nyitva felejtettük az ajtót.
Beszaladgáltuk anyáért a fél várost.
Végül egy rendőr hozta haza.
A nevére sem emlékezett.
Ebéd és vacsora után már többször megkérdezi:
„Mondd, mikor eszünk már? Ma nem főztél?”
A padlón fekszem.
Ebbe a csöpp lakásba nem fér több fekhely.
Amikor anyámat már nem lehetett magára hagyni,
mert régi rongyokat kezdett főzőgetni a sparhelten,
idevettem magamhoz.

A saját bérleményembe,
mert Ratko házát gazdástul otthagytam.
Befektettem az ágyamba.
Nem csodálkozott.
Már semmin sem lepődik meg.
Hajnalka csendben tanul a sarokba szorított íróasztalnál,
a számítógép előtt.
Képes egész álló nap ott ücsörögni.
Nem sokat törődöm vele,
mégis csupa ötös.
Anyámat diákkoromban megszólták a barátnői,
hogy semmi házimunkában nem kéri a segítségemet.
Csak rájuk nézett a nagy szürke szemével.
Hogy tudott nézni!
„Amikor egyszer bementem a szülői értekezletre”,
mesélte nekik kioktatóan,
„az osztályfőnöke mindenki előtt szétnyitotta a naplót és megmutatta:
az egyetlen oldal, ahol ötösön kívül nincs más osztályzat! S egyetlen
hiányzás sem akad.
Káprázó szemekkel bámultam az ötösök fűrtjeit,
és egész testemet kiverte a büszkeség édes-savanykás verejtéke.
Az én okos kis-nagylányom!
Akkor most mit akartok?”
Mégsincs diplomám.
A rendkívüli, megcsodált génjeim
ahhoz már nem voltak elégségesek.
Óraadásból élek.
Élünk.
Rengeteg a rossz matekos, és én olcsóbban mérem a tudásomat.
Kell a pénz.
A padlón vagyok.
Ratko cserbenhagyott.
Nem csak engem.
Önmagát is.
Fogalmam sincs, hogy tudott
pár év alatt mindent szétszórni, elkótyavetyélni.
A pénzeit, nagy kamatra, kölcsönadta.
A barátainak.
Akkor mindenki a barátja, haverja, pobratimja volt.

Amikor, sokára, kezdte őket visszakérni, letagadták.
Fenyegették. Be-becsapták. Meglopták.
Végül összeverték.
Lábon lőtték, hasba lőtték.
Mostanában mindig részeg.
A „boldog” időkben olyan nagy úr volt,
hogy megkövetelte: minden húst csontozzak ki neki.
A csirkehúst is, miért csodálkozom?
Nem akar vele bajlódni.
Nem tudom, most ki csontozza ki neki.
A nagy semmit.
Padlón vagyunk.
Nézem az anyámat.
Anyám árnyékát.
Erős asszony volt.
Apám egyszer,
részegen hazaérve, megpróbálta megütni.
Éppen hagymát aprított a húsvágó deszkán.
Felemelte, gondolkodás nélkül nekiment.
„Engem akarsz te bántani?” prüsszkölte.
Apának elkerekedett a szeme.
Nem számított rá, hogy Neki ellent lehet mondani,
hát gyáván gyorsan békét kötött.
Nem volt többé kérdéses, ki viseli nálunk a nadrágot.
Vagy a kalapot. Vagy tudom is én, mit.
Amit én sosem voltam képes viselni.
Tulajdonképpen csak gyereket akartam.
Azt hiszem, elsősorban
azért költöztem össze Ratkóval.
Úgy éreztem, elszaladtak velem az évek,
túl késő van már mindenhez.
A válogatáshoz mindenképpen.
Ez az egy azért még jár nekem.
Anya sokszor fel tudott kelni a padlóról.
Amikor kerek pereg megmondták neki,
hogy magánúton nem folytathatja már orvosi tanulmányait,
szó nélkül otthagytta a jól fizető ápolói állását.
Rendes hallgató lett.
Évekig csak apa keresetéből éltünk négyen a nagyival,

ő meg kinyúlt, kihízott régi ruhákban járt,
de felemelt fejfel, és csak tanult, tanult megátalkodottan.

Sose felejttem el, amikor hosszú évek múltán
postaládánkra nehezen ragadó ragasztószalaggal
először rögzítette fel új névjegyt:

„Doktor Popov Izabella.”

Nagy nap volt.

Apám leitta magát, és két napig nem láttuk.

Aztán valahogy mégse sikerült semmi.

A cselédéveket csak vidéken tudta volna nyélbe ütni,

ő legalábbis így magyarázta, elég zavarosan, utólag.

Nagyit pedig már nem lehetett magára hagyni.

S apámmal is akkor kezdődtek a bajok.

Visszakönyörögte magát ápolótársai közé,

de már kinézték, kiutálták maguk közül.

„Ugyan mit keres köztünk Ő, a Nagy Doktornó?”

Kerülték, fumigálták, gáncsolták, ahol csak tudták.

Akkor valami eltört benne.

Mint bennem is, sok év múlva.

Padlón vagyok. Töröm a fejem, hogyan tovább.

Minden tagom fáj, törődött,

zsibbadt vagyok és kialvatlan, de ez a legkevesebb.

Jótét lelkek azt tanácsolják, adjam be anyámat az öregek otthonába.

Egy „demens” otthonba, ahol zárva a kapu.

Nem tehetem.

Nem tehetem.

Egyre kevesebb a diákom.

Pedig házhoz is elmegyek,

olcsóbban is számítom a tudásomat.

Szinte már ingyen kínálok magamat.

Nincs pénz.

Nincs pénz.

Rászorulunk anyám nyugdíjára!

Lesül a képemről a bőr.

Két ilyen jó fej, és ide jutott!

És itt görnyed a sarokban, a komputer előtt, már a harmadik is.

Ő is csupa ötös, csupa dicsérő oklevél, aranyérem

és repeső várakozás.

Ő is kinyúlt, kifakult trikókban jár.

Olyan sokat vár az élettől!
A Jövőtől.
Erősnek érzi magát.
Csupa bizalom és bizakodás.
Mit mondjak neki?
Ennyi kudarc után
mit tanácsoljak neki?

